

15/2/2006

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ"

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ ΤΟ 2005

Εργα 2,2 εκ. ευρώ για την άρδευση

Του Κώστα Γκούμα*

Η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Υδατικών Πόρων είναι μία από τις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, που υπηρετούν τον πρωτογενή τομέα. Οι δραστηριότητές της αποσκοπούν στην ανάπτυξη της γεωργίας με την κατασκευή εγχειοβελτιωτικών και άλλων έργων γεωργικής υποδομής, με τα οποία γίνεται αξιοποίηση των φυσικών πόρων εδάφους και νερού. Τα έργα αυτά είναι τα αναπλημμυρικά-στραγγιστικά, τα μεγάλα ή μικρά αρδευτικά έργα (αρδευτικά δίκτυα, αντλιοστάσια, δεξαμενές, ανορύξεις - εξοπλισμοί γεωτρήσεων κ.λπ.), τα έργα ταμίευσης νερού (φράγματα, ταμιευτήρες - λιμνοδεξαμενές), τα έργα αναδασμού, κ.ά.

Εξίσου σημαντικές δραστηριότητες είναι η εκπόνηση των μελετών για πολλά από τα παραπάνω έργα, η εκμηχάνιση της γεωργίας και ο εξηλεκτρισμός των γεωργοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, η προστασία των υδατικών πόρων και ιδιαίτερα του υπόγειου δυναμικού, η επιστημονική υποστήριξη των αγροτών και η εποπτεία των φορέων τους (ΤΟΕΒ κ.λπ.) σε θέματα διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των εγχειοβελτιωτικών έργων, κ.ά. Οι δραστηριότητες αυτές υλοποιούνται με το εξειδικευμένο και έμπειρο επιστημονικό προσωπικό διάφορων ειδικοτήτων (γεωπόνοι, γεωλόγοι, πολιτικοί μηχανικοί, μηχανολόγοι κ.ά.), καθώς και με τη συνεργασία επιστημονικών ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι. - ΕΘΙΑΓΕ) και μελετητικών γραφείων.

Το έτος 2005, έχουν διατεθεί από διάφορες πηγές χρηματοδότησης (Νομαρχία, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, Γ Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης) πιστώσεις συνολικού ύψους 2.207.114 ευρώ (752 εκατ. δρχ.), με τις οποίες η ΔΕΒΥΠ υλοποίησε διάφορα έργα, τα οποία συνοπτικά κατά κατηγορία είναι τα παρακάτω :

Ολοκλήρωση της κατασκευής 2 φραγμάτων χωρητικότητας 1,85 εκ. κ.μ. (Λιβαδίου- Μαυροβουνίου) και 2 ταμιευτήρων χωρητικότητας 2,25 εκ. κ.μ. (Πλατωκάμπου- Ελευθερίου). Κατασκευή 15 πρόχειρων φραγμάτων (Πηνεϊού – Ενιπέα), ολοκλήρωση κατασκευής υπόγειων αγωγών μεταφοράς – διανομής νερού (69 χιλιόμετρα), έργα αγροτικής οδοποιίας (αμμοχαλικοστρώσεις 4,5 χιλιομέτρων), ανорύξεις – εξοπλισμοί γεωτρήσεων, έργα αγροτικού εξηλεκτρισμού (ηλεκτροδότηση 100 αγροτικών εγκαταστάσεων), διάνοιξη και συντήρηση εγγειοβελτιωτικών έργων (27,5 χιλιόμετρα τάφρων), κ.ά. Ειδικότερα τα έργα που έγιναν ανά κατηγορία και περιοχή το 2005 είναι τα παρακάτω :

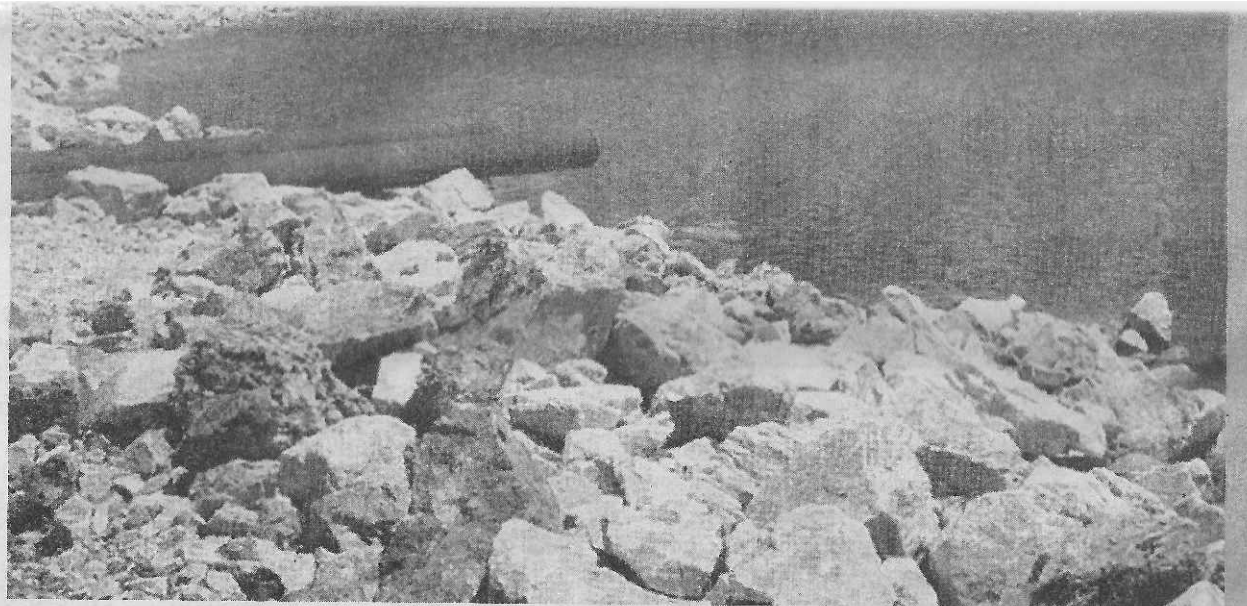
Φράγματα – ταμιευτήρες: Το 2005 για τα έργα της κατηγορίας αυτής, διατέθηκαν 1.108.371 ευρώ.

Αρδευτικά δίκτυα: Η εξοικονόμηση αρδευτικού νερού συμβάλλει στην «αειφορία» των υδατικών πόρων, ενώ η μείωση του κόστους άρδευσης στη μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων. Και οι δύο αυτοί στόχοι επιτυγχάνονται με την κατασκευή σύγχρονων και λειτουργικών υπόγειων αρδευτικών δικτύων άρδευσης.

Για τον σκοπό αυτό διατέθηκαν πιστώσεις ύψους 300.400 ευρώ και ολοκληρώθηκαν υπόγειοι αγωγοί μήκους 69 χιλιομέτρων, στις περιοχές δικαιοδοσίας των ΤΟΕΒ Πηνεϊού, Ενιπέα, Αγ. Σοφίας, Τυρνάβου, Δαμασίου, Μάτι Τυρνάβου, Ταουσάνης και Μακρυχωρίου και στις περιοχές Πραπωρίου, Ευαγγελισμού και Μικρού Βουνού κ.ά.

Για την κατασκευή διάφορων μικρών αρδευτικών έργων (ανорύξεις – εξοπλισμοί γεωτρήσεων, δεξαμενές, αντλιοστάσια κ.ά.), διατέθηκαν 43.050 ευρώ και για την κατασκευή πρόχειρων φραγμάτων σε Πηνεϊό και Ενιπέα 200.000 ευρώ

Καθαρισμοί – συντήρηση στραγγιστικών δικτύων: Η

συντήρηση των συλλεκτών, των στραγγιστικών τάφρων και των αρδευτικών διωρύγων, είναι αρμοδιότητα και ευθύνη των φορέων των αγρών, στους οποίους παραδίδονται τα έργα μετά την κατασκευή τους. Η ανάγκη να λειτουργούν τα έργα για πολλά χρόνια, για τον σκοπό για τον οποίο κατασκευάστηκαν αρχικά (προστασία από πλημμύρες, στράγγιση, εξογόνωση εδαφών, άρδευση), επιβάλλει την περιοδική συντήρησή τους από τους χρήστες με την καταβολή στρεμματικής εισφοράς, την οποία συχνά αδυνατούν ή αποφεύγουν να καταβάλουν οι αγρότες ή δεν επαρκεί.

Για την εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών, η Νομαρχία διέθεσε 317.143 ευρώ για την διάνοιξη και συντήρηση 27 χιλιομέτρων τάφρων- διωρύγων και 15 τεχνικών στις περιοχές των Δήμων, Πλατωκάμπου, Κιθελέρ, Αρμενίου, Κραννώνα, Πολυδάμαντα, Νίκαιας, Ναρθακίου, Ομολίου και Ελάτειας.

Αγροτική οδοποιία: Η εξασφάλιση βατότητας και ομαλής προσπέλασης, των αγρών με τα γεωργικά τους μηχανήματα στα αγροτεμάχιά τους, αποτελεί βασι-

κή προϋπόθεση για την έγκαιρη διενέργεια των καλλιεργητικών φροντίδων και την απρόσκοπτη διακίνηση των αγροτικών τους προϊόντων. Για τον σκοπό αυτό διατέθηκαν πιστώσεις ύψους 50.000 ευρώ, με τις οποίες έγινε αμμοχαλικοστρώση 4,5 χιλιομέτρων αγροτικών δρόμων στα αγροκτήματα των περιοχών Βαμβακούς - Σταυρού Φαρσάλων και των Δήμων Λακέρειας και Ευρυμενών.

Μελέτες εγγειοβελτιωτικών έργων: Για μελέτες διατέθηκαν 36.500 ευρώ.

Αγροτικός Εξηλεκτρισμός: Η ανάγκη εκσυγχρονισμού των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, η στροφή πολλών αγρών σε θερμοκήπια και κυρίως ο μεγάλος αριθμός αντικατάστασης πετρελαιοκίνητων αντιλητικών συγκροτημάτων με ηλεκτροκίνητα (λόγω αύξησης της τιμής του πετρελαίου τα τελευταία χρόνια και του μεγάλου αριθμού γεωτρήσεων), είχε σαν συνέπεια την αυξημένη ζήτηση ηλεκτροδότησης των εγκαταστάσεων αυτών και τη συσσώρευση στην ΔΕΒΥΠ, πολλών απήσεων αγρών του νομού μας. Για την αντιμετώπιση

Νομιμοποιούνται παράνομες γεωτρήσεις στη Θεσσαλία

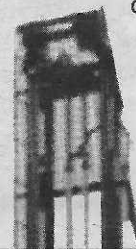
Ένα ακόμα σχέδιο νομιμοποίησης παράτυπων και παράνομων γεωτρήσεων σε ολόκληρη τη Θεσσαλία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη μετά το «πράσινο φως» που έδωσε το ΥΠΕΧΩΔΕ ικανοποιώντας τα σχετικά αιτήματα νομαρχιών και αγροτών. Συνολικά 510 παράτυπες και παράνομες γεωτρήσεις, που ανορύχθηκαν μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου 2004 και οι ιδιοκτήτες τους υπέβαλαν σχετική αίτηση νομιμοποίησης με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, βρίσκονται στο «μικροσκόπιο» της Διεύθυνσης Υδάτινων Πόρων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και ελέγχονται προκειμένου να νομιμοποιηθούν και να εξασφαλίσουν την ηλεκτροδότησή τους. Η συντριπτική πλειοψηφία των γεωτρήσεων αυτών αφορά στο νομό Λάρισας ενώ το πρόβλημα στους υπόλοιπους νομούς της περιφέρειας περιορίζεται σε μερικές δεκάδες.

Συγκεκριμένα, από τις 510 αιτήσεις οι 450 αφορούν στο νομό Λάρισας, όπου το πρόβλημα εμφανίζεται ιδιαίτερα οξύμενο σε περιοχές της επαρχίας Τυρνάβου (Τύρναβος, Αμπελώνας, Γάννουλη, Φαλιάνη, Δένδρα, Πλατανούλια, Δελήρια) ενώ λιγότερες καταγράφηκαν σε περιοχές των Φαρσάλων (70) και Αγιάς. Ακολουθούν ο νομός Καρδίτσας με 40 αιτήσεις, ο νομός Τρικάλων με 15 αιτήσεις και ο νομός Μαγνησίας με μόλις 5 αιτήσεις. «Η μοναδική τιμωρία όσων κατέχουν παράτυπες ή παράνομες γεωτρήσεις ήταν το αυξημένο κόστος παραγωγής εξαιτίας του πετρελαίου αφού οι γεωτρήσεις τους δεν μπορούσαν να ηλεκτροδοτηθούν» εξηγεί ο διευθυντής της Διεύθυνσης Υδάτινων Πόρων της Περιφέρειας Θεσσαλίας Κώστας Σουφλιάς και καταλήγει: «Μετά από συνεχή αιτήματα φορέων και αγροτών αποφασίστηκε να διευ-

θετηθεί η εκκρεμότητα και να νομιμοποιηθούν οι γεωτρήσεις από τις οποίες ούτως ή άλλως αντλούνταν νερό ώστε στη συνέχεια να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη σωστότερη διαχείριση και χρήση νερού στη Θεσσαλία».

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ

Ο κ. Σουφλιάς δεν παραβλέπει τον κίνδυνο της δημιουργίας μιας νέας γενιάς παράνομων γεωτρήσεων, όπως άλλωστε συμβαίνει και με την αυθαίρετη δόμηση. Ωστόσο θεωρεί, παράλληλα με τις δεσμεύσεις

αιτήσεων αγροτών του νομού μας. Για την αντιμετώπιση του σοβαρού αυτού προβλήματος, η επίλυση του οποίου θα συντελέσει στη μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων και στη διευκόλυνση της άρδευσης, εξασφαλίστηκαν πιστώσεις ύψους 151.600 ευρώ, με τις οποίες ηλεκτροδοτήθηκαν συνολικά 100 εγκαταστάσεις.

Άλλες δραστηριότητες: Μία εξίσου σημαντική δραστηριότητα της ΔΕΒΥΠ, είναι η εκμχάνιση της γεωργίας. Κατά το 2005 εκδόθηκαν μετά από τεχνικό έλεγχο συνολικά 1.013 νέες άδειες κυκλοφορίας γεωργικών μηχανημάτων, εξετάστηκαν από ειδική επιτροπή συνολικά 700 άτομα στην ικανότητα οδήγησης γεωργικού ελκυστήρα, θεριζοαλωνιστικής, βαμβακοσυλλεκτικής κ.ά. και εκδόθηκαν 600 άδειες οδήγησης.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η προστασία του υπόγειου υδατικού δυναμικού του Νομού Λάρισας και η εφαρμογή της σχετικής εθνικής - κοινοτικής (Ε.Ε.) νομοθεσίας αποτέλεσε στόχο πρώτης προτεραιότητας. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη Θεσσαλία, την εικοσαετία 1974-1994 έχει γίνει υπεράντληση 1 δισεκατομμυρίου κ.μ. νερού, το οποίο δεν θα μπορέσει να αναπληρωθεί, ενώ η στάθμη των υπόγειων νερών έχει υποχωρήσει κατά δεκάδες μέτρα με ό,τι συνεπάγεται αυτό σε περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος (υφαλήμυρωση νερού, άντληση από μεγάλο βάθος και κατανάλωση ενέργειας, αντικαταστάσεις γεωτρήσεων - αντλιών κ.λπ.). Με διοικητικά μέτρα (νομαρχιακές κανονιστικές αποφάσεις με περιορισμούς και απαγορεύσεις για τις ανορύξεις αρδευτικών γεωτρήσεων) και με την αυστηρή εφαρμογή τους, επιτεύχθηκε σε ένα βαθμό ο έλεγχος της πτωτικής πορείας της στάθμης των υδροφορέων σε ορισμένες περιοχές, δεν εξαλείφθηκε όμως το φαινόμενο της ανόρυξης παράνομων γεωτρήσεων και των ανεξέλεγκτων αντλήσεων. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής πραγματοποιήθηκαν 310 αυτοψίες και εκδόθηκαν 215 άδειες ανόρυξης αρδευτικών γεωτρήσεων (νέες και αντικαταστάσεις).

Τα συλλογικά αρδευτικά έργα που κατασκευάζει η Πολιτεία, παραδίδονται για χρήση στους Τ.Ο.Ε.Β, οι οποίοι έχουν και την ευθύνη για τη λειτουργία και τη συντήρηση των έργων αυτών. Στο νομό Λάρισας λειτουργούν 9 Τ.Ο.Ε.Β με 13.076 μέλη, με συνολική αρδευόμενη έκταση 230.000 στρ. και συνολικό προϋπολογισμό (2005) 10 εκατ. ευρώ. Την εποπτεία, την επιστημονική - τεχνική στήριξη και τον προληπτικό οικονομικό διαχειριστικό έλεγχο ασκεί η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Υδατικών Πόρων.

Επιτεύχθηκε σε ένα βαθμό ο έλεγχος της πτωτικής πορείας της στάθμης των υδροφορέων σε ορισμένες περιοχές, δεν εξαλείφθηκε όμως το φαινόμενο της ανόρυξης παράνομων γεωτρήσεων και των ανεξέλεγκτων αντλήσεων

Η αξιοποίηση των υδατικών πόρων αποτελεί μία πολυσύνθετη δραστηριότητα, που συμπεριλαμβάνει τη συγκέντρωση στοιχείων, όπως η μεταβολή της στάθμης των υπόγειων νερών, οι μετρήσεις παροχής επιφανειακών νερών (πηγές - ποταμοί), ο έλεγχος της ποιότητας του αρδευτικού νερού, τα βροχομετρικά στοιχεία κ.ά. Με την επεξεργασία των στοιχείων αυτών και τη σύνταξη των ανάλογων μελετών, είναι δυνατόν να ληφθούν εκείνα τα μέτρα και οι πολιτικές που θα στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων.

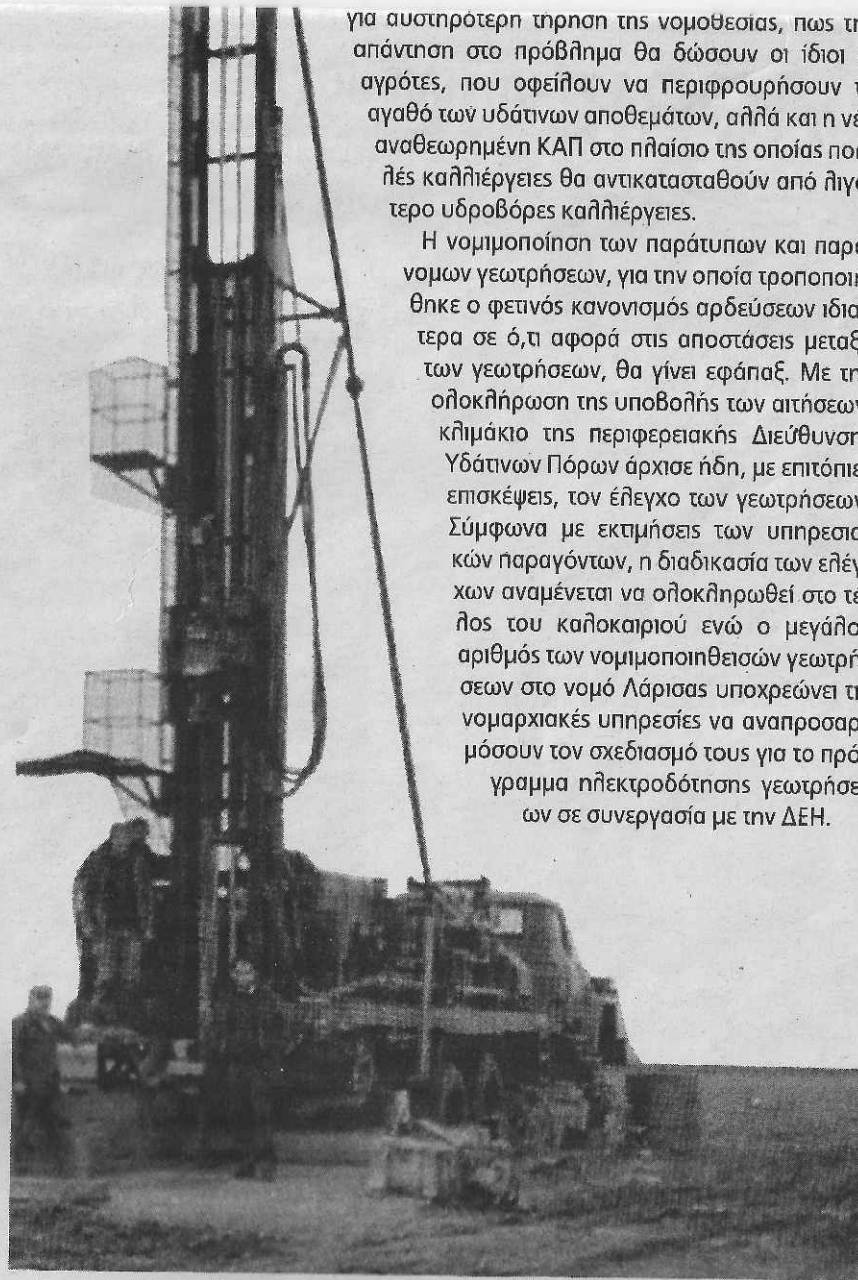
Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, το 2005 έγιναν μετρήσεις στάθμης σε 85 πιεζομετρικές γεωτρήσεις του νομού, έλεγχος, παρακολούθηση 15 βροχομετρικών σταθμών και λήφθηκαν 80 δείγματα νερού για ποιοτικό έλεγχο, από επιλεγμένα σημεία του Πηνειού ποταμού και των αρδευτικών δικτύων.

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ...

Τα έργα αποθήκευσης νερών μέσω φραγμάτων, ταμιευτήρων κ.λπ., ο εμπλουτισμός υδροφορέων, η ορθολογική αξιοποίηση υδάτινων πόρων (έργα υπογείωσης αγωγών, επένδυση διωρύγων κ.λπ.) και η συνέχιση κατασκευής έργων υποδομής που στοχεύουν στην μείωση του κόστους άρδευσης, είναι στις προτεραιότητες και τους στόχους των επόμενων ετών, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα λειψυδρίας, υφαλημύρωσης, ρύπανσης, υποβάθμισης των νερών και γενικότερα ερημοποίησης της πεδινής έκτασης του νομού. Για να επιτευχθεί η ανεξάρτηση από τους υπόγειους υδατικούς πόρους και να αξιοποιήσουμε τους επιφανειακούς υδατικούς πόρους του νομού, ανατέθηκε πριν ένα χρόνο και έχει ήδη παραδοθεί από τη Δ.Ε.Η., η αναγνωριστική έκθεση - προμελέτη και αξιολόγηση κατάλληλων θέσεων για φράγματα σε διάφορες περιοχές (Φάρσαλα κ.ά.). Από τις 16 θέσεις που αξιολογήθηκαν ως κατάλληλες κατ' αρχάς για την δημιουργία μικρών φραγμάτων, οι 8-10 κρίνονται ως οι πλέον ευνοϊκές από τοπογραφικής, γεωλογικής - γεωμορφολογικής πλευράς, υδρολογικών δεδομένων και άλλων προϋποθέσεων (οικονομική σκοπιμότητα, κόστος κ.λπ.).

Η υπηρεσία αφού διερεύνησε εάν απαιτούνται αντλήσεις ή πρόσθετα έργα μεταφοράς νερού και αφού έλαβε υπόψη τις τοπικές συνθήκες και ιδιαιτερότητες των περιοχών αυτών (αρδευόμενες εκτάσεις, δυνατότητα αξιοποίησης υπόγειων νερών κ.ά.), επέλεξε 5-7 τουλάχιστον θέσεις, οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις, για να προταθούν σε επόμενο στάδιο προμελέτης-οριστικής μελέτης. Οι θέσεις αυτές βρίσκονται σε περιοχές του Δήμου Νίκαιας (Δ.Δ. Καλού Νερού) του Δήμου Πολυδάμαντα (Δ.Δ. Αγίας Τριάδας), του Δήμου Ναρθακίου (Δ.Δ. Αγίου Αντωνίου, Διλόφου και Δένδρων) και σε άλλες και θα επιδιωχθεί η χρηματοδότηση των απαραίτητων οριστικών μελετών (τεχνικές, γεωργοοικονομικές, περιβαλλοντικές κ.λπ.), προκειμένου να είναι σε θέση ο νομός μας με ρεαλιστικές προτάσεις, να αξιοποιήσει την προοπτική του Δ' Κ.Π.Σ. ή οποιουδήποτε προγράμματος χρηματοδότησης παρόμοιων έργων.

** Ο Κώστας Γκούμας είναι διευθυντής της Διεύθυνσης Εγγείων Βελτιώσεων Λάρισας*

για αυστηρότερη τήρηση της νομοθεσίας, πως την απάντηση στο πρόβλημα θα δώσουν οι ίδιοι οι αγρότες, που οφείλουν να περιφρουρήσουν το αγαθό των υδάτινων αποθεμάτων, αλλά και η νέα αναθεωρημένη ΚΑΠ στο πλαίσιο της οποίας πολλές καλλιέργειες θα αντικατασταθούν από λιγότερο υδροβόρες καλλιέργειες.

Η νομιμοποίηση των παράτυπων και παράνομων γεωτρήσεων, για την οποία τροποποιήθηκε ο φετινός κανονισμός αρδύσεων ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις αποστάσεις μεταξύ των γεωτρήσεων, θα γίνει εφάπαξ. Με την ολοκλήρωση της υποβολής των αιτήσεων, κλημάκιο της περιφερειακής Διεύθυνσης Υδάτινων Πόρων άρχισε ήδη, με επιτόπιες επισκέψεις, τον έλεγχο των γεωτρήσεων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων, η διαδικασία των ελέγχων αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του καλοκαιριού ενώ ο μεγάλος αριθμός των νομιμοποιηθεισών γεωτρήσεων στο νομό Λάρισας υποχρεώνει τις νομαρχιακές υπηρεσίες να αναπροσαρμόσουν τον σχεδιασμό τους για το πρόγραμμα ηλεκτροδότησης γεωτρήσεων σε συνεργασία με την ΔΕΗ.